

Uddannelse for alle. Mangfoldighed som en mulighed for skolegang.

Position Paper

Hensigtserklæring om uddannelse

“Inklusive skoler skal erkende og leve op til deres elevers forskellige behov, de skal kunne klare både forskellige måder at lære på og forskellige indlæringsstakter, og de skal sikre, at alle får kvalitet i uddannelsen ved at tilbyde et passende undervisningsindhold, forskellige undervisningsformer, undervisningsstrategier, ressourcebrug og samarbejde med lokalsamfundet.” (UNESCO-Salamanca Erklæringen stk 1, 7)

Læring er essentielt i livet. Vi lærer og udvikler os helt fra fødslen. Skolen er nøglestedet for læring, som tilbyder en bred vifte af organiseret, individuel støtte. En god uddannelse giver alle børn og unge styrke til at reflektere og træffe valg. Som anerkendt i FN's Handicapkonvention og FN's Børnekonvention tilbyder uddannelser muligheder til hvert enkelt barn eller ung til at opnå den maksimale sociale og intellektuelle udvikling. Skolen er også et socialt udviklingsmiljø, som giver børn og unge mulighed for at mødes med deres jævnaldrende og lære forskellige ting af dem. Skolen giver dem selvfølgelig også mulighed for at have det sjovt. Inkluderende undervisning er derfor essentiel for børn og unge med udviklingshæmning. Det er ligeledes essentielt at skabe et inkluderende samfund.

Uddannelse anerkendes derfor verden over som en fundamental menneskeret og dette er blevet fastslået i FN's Handicapkonvention. Artikel 24 slår tydeligt fast at inkluderende miljøer er første betingelse for uddannelse. Den gentager børn med handicaps ret til uddannelse, men sætter endvidere eksplicit målet for fuld inklusion i det almindelige uddannelsessystem. For at skabe inklusion i det almindelige system, er regeringer forpligtede at yde den nødvendige støtte.

Artikel 24 slår også fast at uddannelsessystemer skal være inkluderende på alle niveauer. Den opfordrer børn og voksne med handicap, som manglede disse muligheder, da de var børn til at søge ind på uddannelsesinstitutioner på alle niveauer på lige fod med alle andre. Børn med handicap skal kunne deltage i vederlagsfri undervisning af god kvalitet på grundskoleniveau. Artiklen slår fast at et inkluderende system bør levere passende forhold ligeså vel som et udvalg af effektiv, individuel støtte, som opfylder alle elevers behov.

Inkluderende uddannelser betyder, at børn og unge, som har behov for yderligere støtte pga. særlige behov, skal deltage i uddannelsesarrangementer, som er tilrettelagt for hovedparten af børnene og de unge.

Inclusion Europe

Galleries de la Toison d'Or
29 Chaussée d'Ixelles #393/32
B-1050 Bruxelles
Tel.: +32-2-502.28.15
Fax.: +32-2-502.80.10
secretariat@inclusion-europe.org
www.inclusion-europe.org

Børn og unge med udviklingshæmning har brug for uddannelse på en skole, måske mere end andre. Mangel på passende uddannelse øger risikoen for fattigdom og eksklusion.

Denne hensigtserklæring handler om hvad medlemmerne af Inclusion Europe mener, er vigtigt for mennesker med udviklingshæmning, når det handler om skolegang, uddannelse, den rette læring og samfundet.

Mål for børn og unge

De samme ting er vigtige for børn og unge med udviklingshæmning som for børn og unge, der ikke er udviklingshæmmede. Af adskillelige årsager er de følgende "normalting" af særlig interesse for børn og unge med udviklingshæmning:

- **Tæt på hjemmet:** ved at gå på en skole i nabolaget, undgås rejsetid og spild af tid og omkostninger på penge og ikke mindst energi. Børn og unge har herved store muligheder for sociale kontakter og andre muligheder udenfor skoletiden.
- **Vokse op blandt jævnaldrende:** for børn og unge med udviklingshæmning er det vigtigt at vokse op blandt jævnaldrende med eller uden handicap. De er rollemodeller. De får bedre muligheder for personlig udvikling, kontakt, integration i lokalsamfundet og socialisering.
- **Sikkerhed:** Børn og unge med et handicap er mere sårbare end andre. Et miljø som er fysisk, socialt og følelsesmæssigt sikkert er derfor vigtigere for dem end for andre.
- **Passende og tilpasset uddannelse:** Børn og unge med udviklingshæmning har ofte et større behov end andre for en individuelt tilpasset plan som opfylder deres specifikke, metodiske, didaktiske og uddannelsesmæssige behov. Dette vedrører hastighed, fagforløb, sammenhæng, koncentration, samarbejde, maksimere potentialer og at kunne vælge en livsstil som ligner jævnaldrendes.
- **Valg for børn og unge:** elever med udviklingshæmning har ret til løbende information for at kunne vælge på lige fod med deres jævnaldrende. F.eks. hvilke fag de ønsker at læse.
- **Valg for forældre:** forældre skal være i stand til at foretage et reelt valg mellem almindelige skoler eller specialklasser i folkeskolen. De skal have tilstrækkelige og retsgyldige lovkrav.
- **Livslang læring:** I dagens samfund har alle behov for livslang læring. Mennesker med udviklingshæmning har endnu mere brug for dette for at bibeholde deres kompetencer og lære nye ting.

Mål for skolen

Skoler og deres personale skal forpligtes til at imødekomme behovene hos udviklingshæmmede børn og unge og deres forældre.

- **Fysiske aspekter:** børn og unge med udviklingshæmning kan have forskellige handicap f.eks. fysiske handicaps. Skolens faciliteter skal tilpasses fra et fysisk synspunkt, alle lokaler skal være store nok til at rumme også børn og unge, som bruger kørestol eller andre fysiske hjælpemidler
- **Tekniske hjælpemidler:** handicap kan ofte kompenseres mere eller mindre med tekniske midler. Skoler bør sikre, at der er adgang til disse midler.
- **Social støtte:** skoler er ikke kun et sted til læring, de er også et mødested. Skoler skal tilbyde en atmosfære og indrette sig på en måde, som inviterer børn og unge til at mødes og til at skabe bekendtskaber og venskaber.
- **Kendskab og metoder:** skoler er ansvarlige for og forpligtede til at tilbyde særlig viden og differentierede metoder som er nødvendige for børn og unge med handicap. Individuelle uddannelsesplaner bør være behovsbaserede og ikke ressourcebaserede.
- **Støtte til børn og ung:** skoler er forpligtede til at sørge for tilgængelig information for

alle elever. Skoler skal fremme udviklingshæmmedes elever aktive deltage i hverdagens skoleliv.

- **Imødekomme:** skoler skal regelmæssigt tilse at personale er i stand til at uddanne og støtte udviklingshæmmede børn og unge. Lærere skal støttes og sættes i stand til at undervise børn og unge med betydelige indlærings- eller adfærdsproblemer.
- **Håndtere undtagelser:** skoler skal være realistiske og tydelige om hvad de kan tilbyde. De skal være klare om dette overfor forældrene. De skal aftale skriftligt hvad der skal gøres og hvordan der vil blive evalueret.
- **Omsorg, pædagogisk og medicinsk støtte:** i mange europæiske lande er skoler forpligtede til at sørge for den særlige omsorg, uddannelsesmæssig eller medicinsk støtte som børn og unge må have brug for. Dette kræves måske også til den specifikke udvikling som børn har brug for at kunne lære i forhold til deres fulde potentiale.
- **Skoler som et samfund:** Alle medlemmer af skolesamfundet – personale, forældre, børn og unge, skal opmuntres til og forventes at inddrage mennesker med udviklingshæmning.

Mål for regeringerne

Regeringerne er ansvarlige for at tilbyde uddannelse til alle børn og unge. I denne henseende har de særlige forpligtelser overfor børn og unge med et handicap.

- **Forpligtelse og ret til uddannelse:** alle børn og unge, inklusive dem med handicap har ret og forpligtelse til uddannelse. Regeringerne skal tilpasse dette i lovgivning, finansiering, opbygning og organisering af nødvendige tiltag.
- **Lovbefæstede forpligtelser for skoler:** alle skoler bør ved lov være forpligtede til at uddanne alle børn og unge, uanset om handicappede eller ej.
- **Vidensnetværk, tekniske og informationshjælpemidler:** særlige læseplaner, viden og hjælpemidler er nødvendige for at uddanne børn og unge med handicap. Regeringer er ansvarlige for at udvikle viden og hjælpe skoler således at skoler har let adgang til sådan støtte for deres elever.
- **Økonomisk støtte:** at uddanne børn og unge med handicap er ofte dyrere end at uddanne andre. Der bør være et rimeligt system for skoler, som hjælper dem til at dække disse omkostninger. Dette kan være fysiske aspekter, tekniske hjælpemidler, omsorg eller uddannelsesmæssige behov.
- **Støtte til børn og unge:** Regeringerne er forpligtede til at sørge for tilgængelig information således at mennesker med handicap kender deres uddannelsesmæssige rettigheder og hvordan de kan bruge dem.
- **Støtte til forældre:** uddannelse bliver kun en succes med støtte fra forældrene som ligeværdige partnere i uddannelsesprocessen. For at opnå dette, har forældre ret til støtte og ret til at anke til en uafhængig myndighed.
- **Livslang læring:** regeringer skal sørge for økonomisk og organisatorisk støtte, således at mennesker med udviklingshæmning har og bruger muligheden for livslang læring. Dette bør gælde fra de tidlige år gennem undervisningspligt til voksenalderen.